

دانشگاه الزهرا

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

عنوان:

بررسی مقایسه ای مزیت نسبی در بخش صنعت (با استفاده از تکنیک جدول داده ها - ستانده و برنامه ریزی خطی)

استاد راهنما: دکتر زهرا افشاری

استاد مشاور: دکتر سید جواد پور مقیم

نگارش: حاجیه پورصادق قاضی جهانی

زمستان ۱۳۷۹

چکیده:

تحقیق حاضر به مطالعه کمی نسبی فعالیت‌های تولیدی صنایع ایران در سالهای ۱۳۶۷ و ۱۳۷۲ با استفاده از جدول داده - ستانده پرداخته است. معیار در نظر گرفته شده جهت تعیین مزیت نسبی، معیار هزینه منابع داخلی (DRC) است که در واقع هزینه تولید هر واحد کالا را با خالص ارزش استحصالی حاصل از صادرات مقایسه می کند. در محاسبه هزینه منابع داخلی (DRC) از قیمت های سایه ای استفاده شده است، برای این منظور از یک مدل داده - ستانده همراه با برنامه ریزی خطی استفاده شده است. (DRC) هزینه منابع داخلی با سه سناریوی مختلف در ارتباط با نرخ سایه ای ارزش محاسبه شده است. معیار هزینه منابع داخلی برای صنعت ایران در هشت زیر بخش شامل صنایع تولید مواد غذایی، آشامیدنی ها، دخانیات، صنایع تولید منسوجات، پوشاک و چرم، صنایع تولید و محصولات چوبی و مبلمان، صنایع کاغذ، محصولات کاغذی، چاپ و انتشار،

صنایع مواد و محصولات شیمیایی، لاستیک، پلاستیک، صنایع تولید محصولات معدنی غیرفلزی به جز نفت و ذغال سنگ، صنایع تولید فلزات اساسی، صنایع تولید و محصولات ماشین آلات و وسایل فلزی مورد محاسبه قرار گرفته است. نتایج حاصل از این تحقیق نشان می دهد که: در سال ۱۳۶۷ در زیر بخش منسوجات، پوشاک و چرم و زیر بخش کاغذ، محصولات کاغذی و انتشار مقدار هزینه منابع داخلی (DRC) به ترتیب معادل ۰/۱۲۷ و ۰/۷۷۵ است که نمایانگر وجود مزیت نسبی در این دو زیربخش می باشد.

در سال ۱۳۷۲ در زیربخش منسوجات، فلزات، محصولات چوبی و مبل، محصولات کاغذی و چاپ انتشار، صنایع مواد غذایی آشامیدنی ها و دخانیات مقدار (DRC) به ترتیب ۰/۴۷۳ ، ۰/۵۶۳ ، ۰/۶۹۱۴ ، ۰/۷۳۵ ، ۰/۹۲۷ است که وجود مزیت نسبی در این زیربخش ها را تایید می کند.

خلاصه

این رساله کارایی مخارج دولت در سرمایه گذاری بخش صنعت و معدن را در اقتصاد ایران طی سالهای ۱۳۷۷ - ۱۳۵۰ بررسی می کند. آمار نشان می دهد علیرغم این که دولت مخارج خود را در بخش صنعت و معدن مرتباً افزایش داده است اما سرمایه گذاری در این بخش با نرخ کاهشی افزایشی یافته است به طوری که کل سرمایه گذاری در بخش صنعت و معدن در سال ۷۵ نسبت به سال ۷۴ حدود ۲۱/۹ درصد کاهش داشته است. بنابراین سرمایه گذاری در بخش صنعت تابعی از عوامل دیگر می باشد.

برای اندازه گیری کارایی مخارج دولت در بخش صنعت و معدن الگویی ارائه گردید و مورد آزمون قرار گرفت. نتایج حاصل از الگوی بررسی کارایی نشان دادند که درصد کمی از مخارج عواملی چون انقلاب و درآمدهای نفتی نیز بر سطح سرمایه گذاری موثرند.

وقوع انقلاب منجر به عدم امنیت داخلی و عدم ثبات سیاسی و فرار سرمایه ها از کشور گردید و درآمدهای نفتی نیز تحت تاثیر شوکهای نفتی قرار داشته و از سیاست های خارجی کشورهای توسعه یافته تبعیت می کند. بنابراین سرمایه گذاری در بخش صنعت و معدن تحت تاثیر متغیرهای قرارداد که بعضی تحت کنترل و دخالت دولت می باشد و بعضی دیگر از کنترل دولت

خارج است لذا دولت میبایستی مخارج را به نحوی تخصیص دهد که ضمن بهبود زیر ساخت ها در این بخش راه را برای تشکیل سرمایه گذاری هموار گردد و با تامین نیازهای اساسی سایر بخش ها به رشد و توسعه اقتصادی دست یافت.

فهرست مطالب

مقدمه

فصل اول

- ۱-۱ نقش دولت در تئوری های توسعه صنعتی
- ۲-۱ دیدگاه های مهم توسعه دخالت دولت
 - ۱-۲-۱ رزنتاین رودن
 - ۲-۲-۱ دیدگاه هرشمن
 - ۳-۱ اهداف اقتصادی دولت
 - ۱-۳-۱ کارائی در تخصیص منابع
 - ۲-۳-۱ توزیع متعادل درآمد
 - ۳-۳-۱ تثبیت اقتصادی
 - ۴-۱ ابزارهای دولت
 - ۱-۴-۱ ابزارهای مالی
 - ۲-۴-۱ ابزارهای پولی
 - ۳-۴-۱ ابزارهای کنترل مستقیم دولت
- ۱-۱ مخارج عمومی دولت
 - ۱-۵-۱ مخارج عمومی تمام شدنی
 - ۲-۵-۱ پرداخت های انتقالی
- ۲-۱ مدل های کلان مخارج عمومی
 - ۱-۶-۱ مدل های توسعه رشد مخارج عمومی

۱-۶-۲ قانون واگنر

۱-۳ منابع تامین مخارج دولت

۱-۷-۱ مایلات

۱-۷-۲ تخصیص مستقیم

۱-۷-۳ سایر منابع

۱-۴ اصول تامین مخارج دولت

۱-۸-۱ اصل استفاده از خدمات

۱-۸-۲ اصل توانائی پرداخت

پی نوشت فصل اول

فصل دوم: صنعت

۲-۱ تعریف صنعت - تقسیم بندی صنایع

۲-۲ دوگانگی در اقتصاد ایران

- دوگانگی درون صنعت

۲-۳ بررسی تحولات صنعتی کشور بعد از انقلاب

۲-۴ اشتغال بخش صنعت

۲-۵ آثار اشتغال غیر مستقیم بخش صنعت

۲-۶ سرمایه گذاری در بخش صنعت

۲-۶-۱ سرمایه گذاری

۲-۶-۲ مجوزهای صنعتی

۲-۶۳ تسهیلات بانکی

۲-۷ سیاستهای بازرگانی - ارزی صنعتی در بعد از انقلاب

۲-۸ بررسی صنعت طی برنامه های عمرانی

۲-۸-۱ بررسی صنعت طی برنامه اول توسعه

۲-۸-۲ بررسی صنعت طی برنامه های دوم توسعه

فصل سوم: معرفی الگو و رگرسیون

۱-۳ پیشینه پژوهش

۲-۳ تئوری مدل

۳-۳ معرفی الگو و تفسیر الگوی اقتصادسنجی

۴-۳ رسم منحنی کارایی مخارج دولت در ایران

پی نوشت فصل سوم

نتیجه گیری و پیشنهادات

ضمائم

منابع و مأخذ

چکیده انگلیسی